

Голас Пружанны

№ 9 (9)
Пятніца,
27
кастрычніка
2
лістапада
2000 года

Штотыднёвая незалежная грамадска-палітычная газета

Кошт свабодны

2 НА КОНСУЛЬТАЦИИ
У ПСИХОЛОГА

3 СТРАНИЧКА
АВТОМОБИЛИСТА

4 КРЫША
ПОЕХАЛА!

Дзяды – дзень памінання продкаў

Паводле шырока вядомых славянскіх паданняў, душы продкаў у вызначаныя дні году прыходзяць «з таго свету» ў сваі дамы, каб наведваць жывых суродзічаў, якія абавязаны належным чынам сустрэць і пачаставаць незвычайных гасцей. Не выкананне звычайна памінаць і астаўляць ежу для Дзядоў, лічыўся апекунамі роду, могло выклікаць у іх незадавальненне і ўсялякія беды.

У аrozenне ад іншых каляндарных памінак (напрыклад, Радуніцы), калі памінаць хадзілі на могілкі, Дзяды святкаваліся ў хаце ў чаканні прыходу душ памерлых.

У розных месцах Дзяды адзначаліся некалькі (ад трох да шасці) раз на год. (Часцей гэта адбывалася ў

суботу маслянай нядзелі («Зімовыя» або «Масляныя дзяды»), «Радунечныя дзяды», «Траецкія дзяды». У восень напярэдадні Дзімітрыева дня ў суботу (26 кастрычніка, або перад днём Кузьмы і Дзям'яна (1 лістапада), ці напярэдадні Міхайлы (8 лістапада).

Да памінальнага вечара рыхталіся строга вызначаную, няцотную колькасць (5, 7, 9, або дакладна 12) страў. У якасці абавязковых падавалі «канун», «сыту», часам бліны.

У гэты вечар збіралася ўся сям'я, нават тыя, хто быў далёка, імкнуліся далучыцца да родзічаў. Пачынаўся абрад памінання тады, калі наступалі прыцемкі і даводзілася запальваць агонь. Святочна адзетыя дамагачы збіраліся каля накрытага ста-

ла, гаспадар хаты запальваў свечку і чытаў малітву, а затым урачыста запрашаў памерлых да вячэры: «Святыя дзяды, заведзце нас! Ёсць тут усё, што Бог даў, чым толькі хата багата. Просім вас: ляжце да нас!» Часам называлі ўсіх па імёнах. Пасля такога запрашэння сям'я не адразу садзілася да стала, а ў поўным маўчанні працягвала стаяць у баку, чакаючы, калі «паядуць душачкі» і за тым па знаку гаспадыні прымаўся за вячэру.

Пад час вячэры забаранялася шумець, весяліцца, часта ўставаць і сядзець, карыстацца нажом і ўвогуле вострымі рэчамі, хлеб не рэзалі, а ламалі рукамі, выпадкова упаўшую лыжку не паднімалі. Пасля вячэры гаспадар «праводзіў

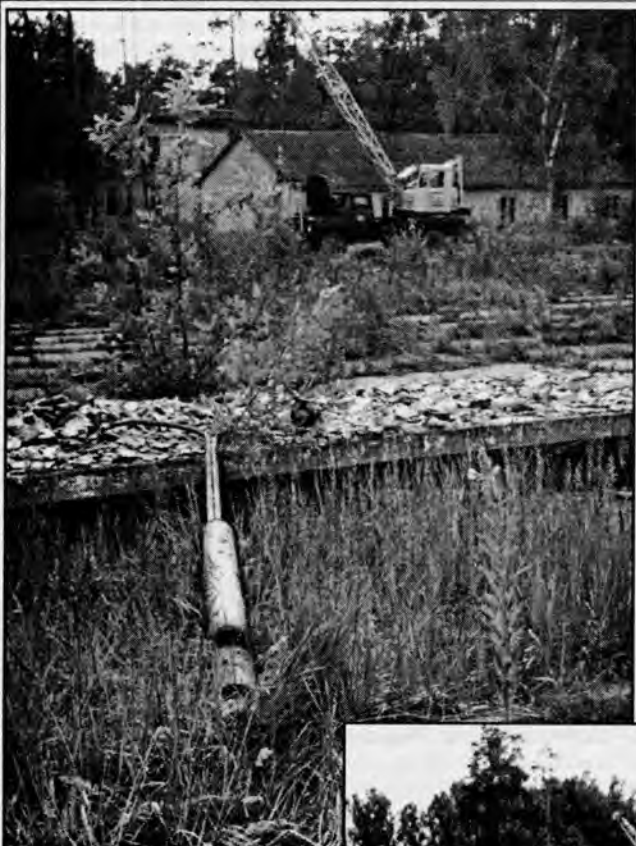

дзядоў» за межы дома, крапіў вадой вакол стала падлогу да самых дзвярэй, прыгаворваючы: «Святыя дзяды! Елі, пілі, ідзе да сябе!», ці «Ідзе з Богам да наступных дзядоў!»

Лічылася, што існуюць асаблівыя спосабы, з дапамогай якіх можна на дзяды убачыць сваіх памерлых родзічаў. Дзеля гэ-

тага патрэбна апоўначы сесці на печ і глядзець на дзверы праз хамут; або надзець на сябе спрадзены з моху пояс; або глядзець у дом з вуліцы праз замочную адтуліну ці вакно. Казалі, што убачыць душы памерлых маглі толькі праведныя людзі. або тыя, каму наканавана памерці ў гэтым годзе.

ШТО МАЕМ – НЕ БЕРАЖЭМ, АБО КАНВЕРСІЯ ПА-ПРУЖАНСКУ

Апошнім часам Пружанцы заўважылі і ацанілі намаганні адпаведных службаў горада па добраўпарадкаванню цэнтральнай яго часткі. З'явіліся новыя ходнікі на вуліцы Кастрычніцкай, Багдановіча, Савецкай, каля бальніцы. Гэта радуе, што ў такі складаны час знаходзяцца магчымасці для паляпшэння. Праўда не ўсе ведаюць, што пліты да ходнікаў выкарыстаны з

сенажных вежаў. І сапраўды, навошта ім стаяць пустым, ды паступова развальвацца.

Аднак не заўсёды можна зразумець намаганні мясцовай адміністрацыі па правядзенню канверсіі былых вайсковых гарадкоў, дзе такія ж дарожкі і пляцоўкі вывозяцца дзеля таго, каб высцілаць імі... сенажныя ямы. Зразумела, што сённяшняе становішча калгасаў і саўгасаў вельмі цяжкае, але ж і нельга жыць толькі сённяшнім днём.

Маёмасць вайсковых гарадкоў (Ружаны-1, Ружаны-2, Купліно, два ваенныя гарадкі ля Шарашова і інш.), якія дасталіся ад часоў СССР – гэта магутная матэрыяльная база для арганізацыі ўстаноў сацыяльна-вытворчага накірунку.

Нажаль ад самага пачатку ні ў рэспубліцы ні ў раёне не была распрацавана адпаведная праграма (ці праграмы) выкарыстання атрыманай ў спадчыну вайскавай маёмасці. На працягу некалькіх гадоў нехта проста чакаў вяртання былых вайсковых частак. За гэты час будынкі прыходзілі ў заняпад. Шматмільярдная маёмасць на вачах разбуралася і вінаватых у гэтым не знойдзеце. Не выратавалі яе і аўкцыёны па продажы будынкаў.

Няшмат знайшлося аптымістаў каб стаць новымі гаспадарамі сховішчаў, ангараў, адміністрацыйных будынкаў у былых вайсковых гарадках, а тыя што «ашчаслівілі» сябе гэтымі набыткамі, сёння не ведаюць, што можна з імі рабіць далей пры цяперашніх адносінах дзяржавы да прыватнай ініцыятывы.

Напрыклад, у былой вайскавай частцы каля Шарашова ўжо больш за паўгода, як няма электрычнасці. Нават каб зрабіць дробны рамонт электрасеткі няма сродкаў. Адсутнасць электрычнасці – выдатная магчымасць для росквіту крадзяжоў. Што ўласна кажучы і робіцца.

Каб адрамантаваць ЛЭП хапіла б працаў 5-10 бетонных пліт, якія сотнямі вывозяцца (пераважна бясплатна) для патрэбаў асобных калгасаў.

Дарэчы сам працэс вывазу пліт сведчыць аб пачатку шырокамаштабнага «наступлення» на вайсковыя аб'екты, пасля якога там застануцца толькі груды бітай цэглы і жалезабетонных канструкцый.

На апошнім паседжанні райвыканкама абмяркоўвалася пытанне аб высечцы лесу на тэрыторыі в/гарадку ў Шарашове. Спадары! Можна не вярта сёння астаўляць адны пні там, дзе заўтра яшчэ можна будзе прывабіць людзей? Побач Белавежская Пушча, паліўнічая гаспадарка. Няўжо нельга прыстасаваць казармы, вучэбны корпус і іншыя будынкі хоць бы для Дома ветэранаў, ці прафілакторыю для круглагадзічнага адпачынку дзяцей з Чарнобыльскай зоны. Тым больш, што на гэтым жа паседжанні выканкама чарговы раз разглядалася пытанне аб правядзенні новага аўкцыёна.

Сапраўдны гаспадар калі хоча штосьці прадаць, імкнецца паказаць тавар ў лепшым выглядзе. На жаль жыхары Пружаншчыны, якія маюць законнае права скарыстаць выгоды з былой вайскавай маёмасці не могуць гэтага зрабіць цывілізавана, пакуль гэтай маёмасцю можа распараджацца фактычна адзін чалавек.

«Г. П.»

На здымках будынкі ў былым вайсковым гарадку каля Шарашова

У Бабруйску на 1 кастрычніка гэтага году зафіксавана 46 ВІЧ-інфіцыраваных. Сёлета выяўлена толькі 4 выпадкі. Асноўным шляхам заражэння па-ранейшаму застаецца ін'екцыя наркатыкаў. Большасць інфіцыраваных – маладыя людзі да 30 гадоў, прычым 3/4 – мужчыны.

НАРОДНЫ УНІВЕРСЫТЭТ НА БЕРАСЦЕЙШЧЫНЕ

22 кастрычніка ў Берасцейскай вобласці аднавіў занятак Народны ўніверсітэт. Плянэцца, што лекцыі ўніверсітэта будуць праводзіцца па суботах і нядзелях. Агульны курс лекцыяў разлічаны на 120 гадзінаў і зойме 12 тыдняў. Акрамя асноўных дысцыплінаў – рынкавай эканомікі, уводзінаў у паліталогію, гісторыя і культура Беларусі, – будуць чытацца некалькі спецкурсаў – па экалогіі, лектарскаму майстэрству, праблемах няўрадавых арганізацый, правах чалавека, праблемах пераходнага перыяду, СМІ. Лепшыя з выпускнікоў атрымаюць магчымасць узяць удзел у кароткатэрміновых цыклах навучання ў Варшаве.

НОВЫ ЗБОРНИК БЕРАСЦЕЙСКАГА АЎТАРА

Берасцейскі цэнтар «Вежа» выдаў зборнік вершаў мясцовага аўтара Івана Лагвіновіча «Разлукі выравяны». У хуткім часе адбудзецца яе прэзентацыя. Гэта ўжо 10 кніжка з серыі «Берасцейскае вогнішча», у якой здзяйсняецца выпуск першых кнігаў берасцейскіх пісьмнікаў і паэтаў.

НЕЗАЛЕЖНЫЯ ПРАФСАЮЗЫ ПЛАНУЮЦЬ ПРАВЯДЖЭННЕ АКЦЫЯЎ ПРАТЭСТУ

У лістападзе адбудзецца акцыя пратэсту прафсаюзаў, якая пройдзе пад сацыяльным лозунгамі. Гэтую ініцыятыву падтрымалі ўдзельнікі рабочай нарады прадстаўнікоў Каардынацыйнай рады дэмакратычных сілаў, што прайшла ў Мінску 18 кастрычніка. Спачатку плануецца правядзенне акцыі ў Мінску, затым у 22-х гарадах, дзе насельніцтва перавышае 50 тысяч чалавек, пасля чаго – ва ўсіх раённых цэнтрах Беларусі.

ШМАТДЗЕТНЫЯ МАЦІ З ГРОДНА ПРАТЭСТУЮЦЬ

У Гродна прайшла аднадзённая галадоўка шматдзетных маці супраць свавольства гарадскіх уладаў. У галадоўцы прынялі ўдзел жанчыны з Гарадзенскай жаночай арганізацыі «Крыніца міласэрнасці» і гарадзенскага аддзелу Беларускай арганізацыі працоўных жанчынаў. Актыўісткі жаночых аб'яднанняў дамагаюцца ад гарадскога выканкаму выканання абяцання па прадстаўленні памішання. Некалькі месяцаў таму памішанне было знойдзенае, нават былі агавораныя льготныя ўмовы арэнды. Але з нядзюняга часу льготы былі зліквідаваны. Прадстаўніцы «Крыніцы міласэрнасці» рэалізуюць шэраг сацыяльных праграмаў, у межах якіх адбываецца рэгулярны збор рэчаў у гараджан і гродзенскіх прадпрыемстваў для немагнотных жыхароў горада.

На консультацыі ў психолога

Марина Шевченко

Нерядко гореч і обіда могуць выплеснуцца наружу без астатка толькі вмісте са слёзмі. Так стоіт лі торопіцца осушыць іх?

Конечна, матэры большна відзець слёзы на глзлах рэбёнка. Вёдз оні – паказатэль таго, што маленкуму чалавеку плоху. І вот взрослыя бросаюцца успакаіваць малыша, как толькы відят на ёго глзлах слёзы. Сын разбіл колёнку – мама целуе бальное мёсто, дочка не сдэлала Снегурочкай в дэцком саду – она вытирае ёё шчэкі, мокрыя от слёз. Обняць, утешыць, пажалеть – первы долг матэры.

Но вёсёгда лі нужно стремецца к таому, чтобы рэбёнок не плакал ні секунды? Нет! Иногда, наоборот, ему нужно даць поплакаты, іначэ, печаль, і обіда начнёць разьедать душу ізнутры, прэвращаюцца в озлобленность на

Пусты потагет!

вёс бёлый свет. Поэтому очень важно даць рэбёнку выплеснуць эмоцыі наружу.

Не секрет, в любым возрасте со слёзмі уходят гореч і страданіе. Становіцца лёгчэ. Учёныя нашлі этому і вполне конкретное абьяснённе. Изучив хімічэскі состав слёзной жідкості, оні абнаружылі, что в ней содэражатся вёщества, выдэляемьё организмом во время стресса. Что говорить о дэтях, еслі у взрослых порой от неожданной і несправедливой обіды і просто от чувства оіночэства наворачиваюцца слёзы на глзлах!

Естэственна, не стоіт впадать в крайность і пазволять рэбёнку рыдаць долго. Родітэлям нужно проявлять максимум такта і выдэержкы. В оіном слу-

чае просто сесть рядом с сопящим от обіды малышом на корточкы і, глядя ему в глзз, расспросить подробно, что случылось. Выговорывшысь, он, как правило, бьстрэе успакаиваётся. А когда-то имеет смысл просто помолчать рядом, прыжать к себе – фізическая блызость родного чалавека, ёго прыкосновёння дёйствують наіболее уміротворяющэ. А чтобы волнённе родітэлей не «подлівало масла в огонь», мамам і папам можно посоветовать: глыбжэ дышать. Это помогает остаться спокойным.

Обязатэльно скажыте рэбёнку, что вы рядом, что вы ёго любите. Он «выплакываёт» свою боль, а ёё мёсто должны заняць вашы любовь і забота. Дажэ еслі не в ваших сі-

лах ізмёнить обстоятэльность, прычынывшыё ему гореч і обіду, дайте понять, что вы вмісте справытёсь с любымі непрыятностями. І тогда очень скоро слёзы смёнит улыбка.

Чёго нельзя дэлаць, когда рэбёнок плачэ:

- смеяться над ным: «Это всё забавно. А я-то думала, что случылось не что серьёзное»;

- прыніжать значёння того, что чувствують малыш: «Это просто глупо! Нашёл із-за чёго прэжывать!»

- уніжать рэбёнка: «Что ты рэвёшь, как малёнькы!»;

- сюсюкать: «Бедненькая моя! Вот мы ім покажём, как тэбя обіжать!»

- угрожать: «Еслі ты сію жэ мінуту не прэкратышь рэвётъ, ты у мёня дёйствітельно получишь».

Курсы валют у банках г. Пружаны:

БелБізнесБанк	купля	продаж
\$ ЗША	1064	1074
DM	450	460
RUR	37	38
Аграпрамбанк		
\$ ЗША	1063	1074
DM	460	469
RUR	37	38
Беларусбанк		
\$ ЗША	1064	1074
DM	446	466
RUR	37	38

Кошт паліва на гарадскіх АЗС:

АЗС «Пружаны»	
Ai-95	579
Ai-92	505
Ai-76	няма
ДП	375
АЗС «Салют»	
Ai-95	няма
Ai-92	504
Ai-76	435
ДП	няма

Пружанскі Цэнтр трудовай рэабілітацыі

рэалізуе:

рабочую спецодэжду, костюмы, халаты, рукавіцы, сапогі; а такжэ задвіжкы чугунныя d-100, доску абрэзную.

Цёны

ніжэ рыночных.

Тэлефон: **7-14-05**

Да 215 угодкаў з дня нараджэння прафэсара Міхаіла Баброўскага

ВУЧОНЫ ЕЎРАПЕЙСКАЙ ВЕЛІЧЫНІ

Язэп Машкала

Па ініцыятыве грамадскасці Пружаншчыны, а таксама навуковай і творчай інтэлігенцыі з Мінску ў Шарашове, на магіле славутага земляка будзе ўсталяваны крыж. Асвятчэнне крыжа адбудзецца на праваслаўных могілках ў суботу 28 кастрычніка ў 11 гадзіне.

Беларускаму славісту, доктару багаслоўя, магістру філасофіі і філалогіі Міхаілу Кірылавічу Баброўскаму 8 лістапада 2000 года споўніцца з дня нараджэння 215 год.

Апошнія 15 год свайго жыцця славыта вучоны правёў на Пружаншчыне ў мястэчку Шарашова, дзе 21 верасня 1848 года памёр ад халеры.

Міхаіл Кірылавіч Баброўскі нарадзіўся ў 1785 г. ў в. Вулька Бельскага павета. (цяпер у Польшчы) – беларускі славіст і арыенталіст. Доктар тэалогіі

(1823). Член Археалагічнай акадэміі ў Рыме, пэрыжскага і лонданскага азіяцкіх навуковых таварыстваў, Таварыства гісторыі і старажытнасцей расійскіх пры Маскоўскім універсітэце.

Паходзіў з даўняга беларускага шляхецкага роду, з сям'і ўніяцкага святара. Вучыўся ў Драгічынскім вучылішчы піраў, скончыў Беларастокскую гімназію (1806), Галоўную духоўную семінарыю пры Віленскім універсітэце (1812). З 1817 года абраны брэсцкім канонікам. У 1817–22 гг. як лепшы кандыдат ад Віленскага універсітэта быў накіраваны ў замежную навуковую камандзіроўку па вывучэнні славянскіх пісьмовых крыніц. У 1822–24, 1826–33 прафэсар экзэгеетыкі і герменеўтыкі Віленскага універсітэта, у 1824–26 у ссыльцы ў базільянскім манастыры ў Жыровічах на Слонімшчыне. М. Баброўскі стаяў ля вытокаў

стварэння Жыровіцкай духоўнай семінарыі. З 1833 жыў у мястэчку Шарашова Пружанскага павета, дзе атрымаў прыход.

Яшчэ ў юнацтве пачаў вывучаць старажытныя славянскія рукапісы і старадаўнія ў царквах і манастырах. Будучы гімназістам зацікавіўся архівам і бібліятэкай Супрасльскага манастыра, дзе ў 1822 адкрыў Супрасльскі рукапіс. Даследаваў гісторыю славянскага кнігадрукавання. Збіраў матэрыялы пра дзейнасць Ф. Скарыны, І. Фёдарова, П. Мсціслаўца.

У час замежнай навуковай камандзіроўкі ўдасканальваў веды ў галіне славянскіх, усходніх і старажытных моў. (М. Баброўскі ведаў 17 моў). Сабраў вялікія навуковыя матэрыялы. Паводле вынікаў пазездкі і ў час яе Міхаіл Кірылавіч акуратна рабіў справаздачы і занатоўваў сваё ўражанні ў асабістым дзённіку. Доўгі час лічылася, што яго дзёнік згарэў

у час пажару. (На шчасце, аўтару гэтага артыкулу нядаўна ўдалося адшукаць дзёнік М. Баброўскага ў Нацыянальным архіве ў г. Гродна).

Дасягнуўшы як і Скарына найвышэйшых навуковых ступеняў, Баброўскі прысвяціў сябе захаванню і збераганню старажытнай культуры Беларусі і ўсяго славянства. Яго працы сталі вытокамі ўсяго сусветнага славяназнаўства. Разам з І. Даніловічам, Баброўскі быў адным з першых творцаў беларускага нацыянальнага адраджэння.

Імя Міхаіла Баброўскага нададзена Лабараторыі вывучэння духоўнай культуры Падляшша (Масква).

Усталяванне памятнага крыжа ў м. Шарашова, дзе знайшоў свой апошні спацьні сапраўдны сын беларускага народа – першы крок да дастойнага ўслаўлення імя Міхаіла Кірылавіча Баброўскага на Беларусі.

М. Баброўскі.
Партрэт работы М. Пшыбыльскага (паводле малюнка К. Рупінскага). 1833

НЕ ОСТАВЛЯЙТЕ АВТОМАШИНЫ БЕЗ ПРИСМОТРА

Інтэнсіўность совершэня краж на тэх ілі іных аб'ектах абдэляецца в первую очередь наличиём пользуючыхся спрэсом матэрыальных цённостей і во вторую – возможностью относительно беспрэпятственнаго к ным доступа.

За последние годы произошли ізмёненія в структуре похищаемых прэдмётёв. Еслі раньшэ основной акцент прэступнікы дэлали на дэньгы, золотыя іздэлія, то в настоещее время разнаобразіе похищаемого значітельно расшырылось. Среди похищенного лидіруют радио і промышленныя товары, затем ідут в порядке убыванія – продукты піванія, дэньгы, велосіпеды, автомашыны, запчасты, ювелірныя іздэлія.

Одной из актуальных прблем среди краж імушества, на сёгодняшній дэнь в раёне, являюцца кражы із автомашын. Так в період времени с апрэля этого года і по настоещее время в городе Пружаны совершались кражы із автомашын, оставленных владэльцами во дворах домов без прісмотра. Неізвестныя прэступнікы путём разбитія форточек похищали радиоаппаратуру, аудіокасэты, зеркала, вёщи і т. п.

В ходе огромной, кропотливой работы, при проведеніи оперативнорозыскных меропрыятій сотрудниками ОУР отела внутренних дел Пружанскаго райісполкома капитаном міліцыі Лёгкошкурём О.А. і ст. лейтэнантом міліцыі Жаріковым Ю.А. на прошлой недэля была задержана группа лиц, ко-

торая і занималась вышэназванным «ремёслом». В группу входил оідин 22-лётний житель г. Пружаны, работающій на оідном із прэдпріятыі города, і двоё несовершеннолётных.

В ходе дальнейшей проверки установлёно, что данная группа за всё это время совершала болёе 14 таких краж. По всем этим фактам в настоещее время вёдётся следствіе.

Сотрудники уголовногорозыска Пружанскаго РОВД ещэ раз обращаюцца к владэльцам автомашын: «Не оставляйте автомашыны без прісмотра на улціцах і во дворах домов, так как оні самы способствуют лібо угону, лібо разуккомплектованію транспортного средства».

Кримінальная хроніка

В Пружанском РОВД 18 октэбря этого года было зарэгістрівовано, что заведующая складом КСМ похитила 997 літров бензйна.

20. 10. был задержан трактор, прінадлежашій РАЙПО «Союз», прёвозывшій стройматеріалы без документов.

В ночь на 20 октэбря із фермы д. Грусск (Ружанская зона) похищен телёнок вёсом оіколо 80 кг.

20 октэбря оператор колхоза «Іскра» похитил 446 кг зерна.

По данным фактам вёдётся проверка.

Пачнём жыць па зімовым часе

29 кастрычніка, у нядзелю, у 3 гадзіны ночы час у Беларусі прэвэдзіцца на адну гадзіну назад.

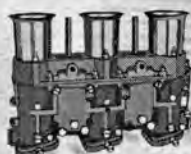
УЧЫНЭНЫ ФАКТ ВАНДАЛІЗМУ

На мінулым тыдні ў г.п. Пружаны каля Троіцкага касцёла быў учынен факт вандалізму. Былі пашкодзаны вайсковыя захаванні, а таксама намалявана сатанісцкая свастыка на падмурку будынку каталіцкага храма, у якім зарас вядзецца рэстаўрацыя.

На месцы злачынства былі знойдзены шпрыцы і іншыя атрыбуты, якія сведчылі аб ужыванні наркотыкаў.

Злаўмыснікі затрыманы.

СТРАНИЧКА

АВТОМОБИЛИСТА

День автомобилиста

29
октября

ПОДГОТОВЬТЕ АВТОМОБИЛЬ К ЗИМЕ

ЛЮБИШЬ КАТАТЬСЯ, ЛЮБИ И САНОЧКИ ВОЗИТЬ

Своевременно позаботьтесь о своём автомобиле:

- проверьте фары, при необходимости установите дополнительные, посмотрите, нет ли трещин на стекле;
- проверьте наличие антифриза в системе охлаждения двигателя и незамерзающей жидкости в бачке стеклоомывателя;
- прочистите капот и плотно закройте его;
- пора позаботиться о зимних автопокрышках. Глубина протектора должна быть не меньше 4 мм;
- осенью и зимой видимость часто бывает плохой. Поэтому стёкла всегда должны быть чистыми. Регулярно протирайте их спиртом изнутри и снаружи и меняйте щётки стеклоочистителя. А как обстоят дела с аккумулятором? Дата изготовления указана на этикетке.

Не за горами зимние холода, снег и обледенелое шоссе. Первое дыхание зимы знаменуется праздником для кузовных мастеров. Острые именуется его «Днём жестящика». Дворы сервисов заполняют битые машины – свидетельство того, что чистый асфальт за лето избаловал водителей. Давайте вспомним некоторые вещи, чтобы ненароком не отметить «День жестящика».

НЕ БУДЕМ ПРАЗДНОВАТЬ
«ДЕНЬ ЖЕСТЯНИКА»!

Пора вспоминать зимние навыки вождения

От водителя требуется внимательность. В данном случае, внимательность в прослушивании погодных сводок. Как только прозвучало слово «ночные заморозки» – берегитесь. На эстакадах и набережных ночной ледок сохранится до утра. Что традиционно подтвердят «завалы» из автомобилей в этих местах. И сразу расставляйтесь с летней привычкой ездить на «нейтрале». Автомобиль без тяги на ведущих колёсах уже не автомобиль, а просто тележка.

Тормозить теперь нужно плавно. Желательно заранее имитировать работу АБС (если таковой нет). Просто нажимайте на тормоз волнообразно, то прижимая, то приотпуская педаль. Такой метод торможения не даст колёсам заблокироваться, и потому в критической ситуации вы сможете изменить траекторию рулём.

Трогаясь с места, на акселератор нажимайте

плавно. Если под колёсами снег или снежно-водяная жижа, порой старт со второй передачи получится более лёгким и эффективным. Заблаговременное включение второй передачи уменьшит тягу на ведущих колёсах, что аналогично действию противобуксовочной системы. Если ваш автомобиль снабжён современным «автоматом», не забудьте включить зимний режим.

Напоследок совет владельцам переднеприводных автомобилей, которые, в общем, преобладают на наших дорогах. Если не умеете, обязательно овладейте приёмом доврачивания машины в поворот ручным тормозом. Что он из себя представляет? В момент прохождения виража вы быстро и плавно тянете «ручник», задние колёса притормаживаются, и автомобиль мгновенно меняет траекторию на более крутую. Это приём может послужить палоч-

кой-выручалочкой, когда поворот оказался слишком скользким, и вы чувствуете, что автомобиль выносит наружу.

Аналогичный эффект «закручивания в поворот» даёт торможение левой ногой, когда правая продолжает давить на газ. Только последний метод требует длительных тренировок, поскольку правая нога привыкла к незатейливой работе со сцеплением. Тонкое взаимодействие с педалью тормоза, с точной дозировкой усилия, поначалу ей будет не под силу. Ну, как говорится, терпение и труд всё перетрут. Воткните прут на укатанной снежной площадке. И если вы сможете уверенно развернуть автомобиль вокруг него на 180 градусов, используя сначала «ручник», а потом торможение левой ногой, значит, вы уже неплохо овладели этими полезными в зимней езде приёмами.

В ДАЛЬНЕЙ ДОРОГЕ
ВАЖНА БОДРОСТЬ

Самые страшные и трагические аварии происходят, когда водитель засыпает за рулём. Причём уснуть можно не только ночью, но и днём. От переутомления, от однообразной дороги... Как избежать беды? Универсальных инструкций, видимо, не существует. Однако у профессиональных водителей-перегонщиков имеются свои рецепты. О некоторых рассказывает Сергей Ключков, имеющий большой опыт «дальнотойных» поездок.

- Первый и основной совет: если в дороге захотелось спать – остановитесь и спите. Хоть час, хоть полчаса. Даже 15 минут сна могут взбодрить на несколько последующих часов...

Ошибочно настраивать себя: «Доеду во что бы то ни стало!» Запас энергии организма может закончиться раньше, чем вы доберётесь до места. Лучше сразу положить на задворки подсознания мысль: «Как только появятся тревожные сигналы, обязательно найду возможность передохнуть». Что подразумевается под «тревожными сигналами»? Крайне уставшим водителям частенько видятся нелепые миражи. Мне, например, после полутора тысяч километров за рулём довелось «видеть» портрет Фиделя Кастро на фоне рассветного неба. Мой коллега посреди казахстанской степи «лицезрел» автобусную остановку, с павильона которой прыгала собака.

Подобные видения хороши «отрезвляющим» эффектом. В следующее мгновение водитель осознаёт, что дело нелепое, и останавливается. Страшнее всего близкая к реальности иллюзия: машина едет вперёд, под колёса стелется дорога, а водитель на самом деле, в тот момент уже спит. Его глаза закрыты.

Поэтому важно не проморгать первый тревожный звоночек. Он, по моему опыту, звучит за час-полтора до появления иллюзий. Это излишний автоматизм при вождении. Если не помните, как обогнали «неожиданно» появившийся в зеркале заднего вида грузовик, если не можете сказать, по лесу или через поле пролагала последние километры дорога – значит, всё! Вы перешли на «автопилот», что чревато самыми печальными последствиями. Как противостоять сонливости?

Вот несколько простых советов.

Не фиксируйте взгляд на одной лишь дороге. Почаще крутите головой, поглядывайте по сторонам даже ночью. Регулярные короткие взгляды на луну или на тёмную кромку леса помогут сохранять ясность сознания.

Не наедайтесь перед дорогой, однако захватите с собой провизию, которую можно есть одной рукой. Лично я набираю с собой груш и яблок. Ведь очень трудно заснуть с непрожёванным куском во рту.

Обязательно запаситесь питьём. Я, например, освежаюсь крепким чаем баз сахара или «минералкой». Кофе и модные нынче «спортивные» тонизирующие напитки иногда могут вместо помощи навредить. Сначала взбадривают, а через полчаса в сон клонит неимоверно... Впрочем, в данном случае речь идёт о сугубо индивидуальных физиологических особенностях каждого человека.

Наконец, можно задействовать «рефлексы бодрости», которыми обладает каждый человек. Остановитесь на 5 минут и почистите зубы свирепом-мятной пастой. Ещё можно побриться и сбрызнуть лицо пахучей туалетной водой. Такие типичные утренние процедуры помогают встряхнуться, уверенно сохранять бодрость на протяжении следующих полутора-двух часов.

Напоследок повторю самую первую рекомендацию: остановитесь и спите. Лучше опоздать в этой жизни, чем раньше успеть в следующую. Останавливаться для продолжительного отдыха, особенно ночью, безопаснее на специальных площадках. Такая возможность есть не всегда. Поэтому, если пришлось остановиться на обочине, перед сном обязательно включите аварийную «мигалку».

КАК НЕ ПОКАЗАТЬ ГАИШНИКУ ПРАВА, КОТОРЫХ НЕТ

Что для этого надо:

1. Женщину в детородном возрасте
2. Подушку небольших размеров (на всякий случай)
3. Знание, где находятся больницы.

Одно время я ездил без водительских прав. Часто это заканчивалось штрафной стоянкой (кстати советую тем, кто находится в том же положении узнать где находится самый дешёвый «штрафник»). Как то раз ехав на машине с подругой я увидел полосатый жезл, который приказывал остановиться. На что резко вдавив тормоза и также резко подбегая к инспектору я ему выдал примерно следующее: «Извини начальник, тут жена скоро родит, угроза выкидыша». Увидев, что инспектор задумался, нужно также резко вскочить в машину и утопив педаль газа скрыться в направлении ближайшей больницы.

И еще, в этом деле главное не переиграть, а то он в сопровождение навяжется.

ПРОВЕРЕНО 3 РАЗА!

ИЗ АРХИВОВ

ГРУЗОВИК... ПОТОПИЛ СУБМАРИНУ

Один из самых необычных ДТП в истории произошло 2 сентября 1917 года, когда английский грузовик «наехал» на немецкую подводную лодку.

В тот день субмарина У-28 находилась на подходах к Белому морю. Увидев в перископ британский транспорт «Олив Брэнч», вся верхняя палуба которого была заставлена армейскими автомобилями, командир подводной лодки лейтенант Шмидт счёл его лёгкой добычей: никакого конвоя в пределах видимости не наблюдалось.

На столь беззащитную жертву даже торпеды тратить было незачем. Субмарина всплыла из-под волн, чтобы расстрелять парход из пушек. Причём, дабы бить наверняка, подошла к «Оливу Брэнчу» почти вплотную. Условия для атаки были идеальными. Английские моряки, даже не пытаясь сопротивляться, поспешно прыгали в шлюпки и на всех вёслах улепетывали от своего судна.

Шмидт приказал открыть огонь. Но после первого же залпа раздался страшный грохот и над всплывшим корпусом парохода взмыл гигантский огненный сноп. А затем на головы немецких подводников градом посыпались горящие обломки. Как рассказывает И. Головня в исследовании «Море – мир загадок, чудес и трагедий», лишь в этот момент лейтенант сообразил, что расстрелянный транспорт перевозил не только машины, но и огромный груз взрывчатки.

Немцы в панике бросились к люкам, началась давка. И тут на субмарину обрушилось что-то большое и тяжёлое. Лодка резко накренилась, в открытые люки хлынула вода. Перед тем как У-28 пошла ко дну, цепляющийся за поручни Шмидт увидел то, что её утопило – это был отброшенный взрывом с палубы английский грузовик...

